

Politiek

Overzicht

INTERNATIONAAL

IN februari van dit jaar hield de president van communistisch China, Mao Tse Toeng, voor het Opperste Staatscollege een redevoering, waarin belangrijke dingen werden gezegd. In deze, eerst nu bekend geworden, toespraak gaf hij toe, dat er in het hedendaagse China nog talrijke tegenstellingen bestaan, niet alleen tussen het volk en het dictatoriale, bureaucratische bewind, maar ook tussen de arbeiders enerzijds en de industriëlen en zakenlieden anderzijds, tussen arbeiders en boeren, communisten en niet-communisten. Mao toonde zich erg verdraagzaam jegens deze afwijkingen van de officiële communistische opvattingen, wierp de gedachte aan dwang verre van zich af en verklaarde, dat men de mensen slechts door overreding voor zich kon winnen. Deze opvattingen van Mao wijken nog al af van die, welke in het Kremlin heersen. De „monolithische eenheid” van het communisme, waaronder dan verstaan werd de totale onderwerping van de communisten over de hele wereld aan de richtlijnen door Moskou gegeven, is de laatste jaren steeds meer aangetast. Het begon in Joego-Slavië, waar Tito eerst de eis stelde van gelijkberechtiging van de communistische staten en zich later ook ideologisch van Stalin losmaakte. De de-stalinisatie van Kroestsjef vorig jaar veroorzaakte de moeilijkheden in Polen en Hongarije. Wel zijn de Hongaren er niet mee geholpen, dat Mao het optreden van Rusland te hardhandig noemt, maar voor Gomulka is Mao's rede een aardige steun, die nog verstevigd zal worden bij zijn aangekondigde bezoek aan Warschau voor het einde van de zomer. Ook Tito zal deze rede graag gehoord hebben. Typisch is echter, dat zowel Tito als Mao hun gedachten niet volledig uitwerken; als Mao zegt: „Laat honderd gedachtenscholen wedijveren” of poëtischer: „Laat honderd bloemen bloeien”, dan zou dit moeten leiden tot een meer-partijstelsel en deze conclusie trekt Mao evenmin als Tito dit aandorst, toen Djilas hierop wees.

Hoe de ontwikkeling verder zal zijn is niet te voorzien. Premier Tsjoe En-Lai van communistisch China heeft een dezer dagen voor het Nationaal Volkscongres te Peking reeds enkele verklaringen afgelegd, die niet geheel in overeenstemming zijn met die van Mao in februari. Is het tijdperk van het toestaan van kritiek reeds weer voorbij? Ook verklaarde Tsjoe En-Lai, dat de gebeurtenissen in Hongarije de eenheid van het socialistische kamp hadden versterkt. Het is mogelijk, maar in geen geval is zij hersteld. Leek het enige tijd geleden, dat de verstandhouding tussen Rusland en Joego-Slavië verbeterde, de laatste dagen schijnt het weer mis te zijn. Tito vraagt zich n.l. openlijk af hoe hij de opvatting van Kroestsjef, die aandringt op samenwerking, moet rijmen met die van Soeslov, partijsecretaris belast met kwesties betreffende de volksdemocratieën, die beweert, dat er strijd geleverd moet worden tegen alle revisionisme, chauvinisme en nationalisme. Deze strijd bleek reeds bij het ontslag van tien leden der redactie van het Russische tijdschrift „Historische Vraagstukken”, omdat zij niet duidelijk genoeg de huidige revisionistische tendenz hadden verworpen; onder deze tien bevonden zich enkele ook in het buitenland bekende hoogleraren. Maar hoe is de opvatting van Soeslov weer te rijmen met de woorden van de O.-Duitse partijsecretaris Uhlbricht, die bij het afscheid na Gomulka's bezoek de mogelijkheid erkende van een nationale weg naar het communisme?